

מבעד למסוה

(שעורים בהסתפלות)

אלמלי הייתי
אני גבאי
בחורבת ר' יהודה
החסיד הייתי
מזמין את ר'

סימן ט"ז: "ויהמל שאול על אנג" — אמר ר' יהושע בן לוי: כל שהוא רחמן על אכורים ויוצחים נעשה אכור על רחמנים ובני-רחמנים...

ובת"קול יוצאת מן "החורבה" ומכרות בקול: "שמואל, שמואל! אל תחי צדיק הרבה!"

ואגב עלי להעיר לכם, תלמידי החכמים, כי זה זמן רב לא למדנו מעט חומש ורש"י.

וכדי שלא תשתכח הלילה תורה מישראל, עלינו לעבר היטב היום על פרשת השבוע "שופטים ושופטים", שהיא מענינא דיומא ודלילא, ובשבוע הבא נלמד אולי גם את הסדרה: "כי תצא למלחמה על אויביך..."

חבר הייתי בשבוע זה בכנסת הגדולה של העסקנים שדרשו שם מענינא דיומא, ונשאלה בבית מדרשם: גופא דעובדא ומאורעות אלה מה הם? ואמרו כלם כי משעה שהזרה המשלחת ות"ס"טרא" אחרא מלונדון, החלה בארצנו סדרה שלמה של רציחות הן בשדה והן בעיר, הן בבית והן בכפר, על המכוניות ותחת המכוניות, וחבל כדי להטיל אימה על הצבור שנקרא בלע"ז "טרור", ממש כמו במצרים ובאירלנדיה...

וכשרנו על דיני קרבנות תמידים כסדרם בכל מושבות אח"י ומוספים כהולכתם בכל יום ויום, נחלקו בזה הדעות. חד אמר: מכיון ש"חבר-הלאומים" שלנו

"וממשלתנו" הצליחו ב"ה בקול"קורא שלהם לבני-דודנו, והלכו להם לשמחות לחמי קרלסברג, טוב לחרפים כרוזים חדשים מן הקללה בהר עיבל אשר בשכם: "ארור מכה את רעהו בסתר, וענה כל העם ואמרו: אמן!" ואת הכרוזים יתרגמו לשפת ערבית וידביקו על גבי כל איש יהודי מחמת שבני-דודנו הבקיאים בחכמת-ישמעאל נוהגים לירות רק מאחורי כידוע...

והחרופים הם בעלי-תריסין ותוספות, אמרו כי כ"ז שר' טודרוס לא העלה את "גבורי-ישמעאל" אלה על גפי מרומי הקורות של העץ, או שיגלחו את זקנם וראשם לכבוד היום וילבישו אותם בגדי-מלכות, תכלת ולבו, כפי הצבע הלאומי שלנו, לא יצא ידי חובתו.

והקיצוניים שבנו קפצו ואמרו בשירה: "בפרע פרעות בישראל בסתר ובגלוי, התנדבו בעם, לקיים מה שנאמר: הבא להרגך השכם להרגו זמרה כנגד מדה כמו כ"פ ו..."

ומעשה בר' מאיר שהוא תלמיד-חכם, כידוע, שלא יצא יחידי בליל שבת-קדש זו, אלא בלוית צעירה אחת על דרך מוצא-ומתמת שעברו תחום-שבת בלא עירוב-תבשלין, פגעה בהם מכונית ערבית בדרך. כשראו בני-דודנו את הנערה המסכנה הולכת ברגל, נכמרו רחומיהם עליה, קפצו מיד

מעל המכונית והזמינו אותה, הפצירו בה ממש, לעלות על העגלה ולשוב עמם ירושלימה מחמת גשש של סכנת-דרכים לרבות הלילות והנשים בזמן הזה, ואגב הביעו את גדל צערם כי מפני דחק המקום והזמן אינם יכולים להוביל עמם גם את ה"לויתן" (קאוואליר בלע"ז) שלה...

ואולם הזוג הצעיר לא יכול כנראה לקבל את רב הטובה ובקשו להם "מוצא" לברת, ולא יכלו עוד בני-דודנו להתאפק, ומרב צער החליט אחד מהם לשלח יד בנפשו, ובטעות שלח יד בכיסו והוציא אקדחו והכרזר לא ראה את הדרך באישון לילה ופגע בלי שום כוונה רעה הלילה ברגל הצעירה מאחור...

לאות תודה והכרת-טובה, מהר תרהר וידהר על סוסו להוביל את הנוסעים העדינים אחר כבוד למגרש הרוסים — כנראה לא הסכים לעצת הקצין "מעשרת השבטים" לרחות את הענין ל"בוקרא" — ועכשיו משתדלים בני-עשו להוציאם בערובה עד יעבר זעם... ויש אומרים כי סגנו של ר' טודרוס בא לעורר את ר' מאיר ואחב"י ל"ס ל"ח ות לכבוד חדש אלול..."

ותלמידי מיפו כותב לי כי מיד אחר המהומה שקמה בלילה על דרך נוה-שאנו, יצאו אחרים לטייל במכונית על דרך שכם

ולצוד ציד... בדרך פגעו בכושי שנמלט מן הפרדס, מיד ירדו אליו הנוסעים וברכו עליו ברכת החדש עפ"י פרד"ם "חיים שיש בהם חלוצ עצמות" כדבעי...

למהר פנה אחד מרופאי "הרסה" אל הכושי השחור השכוב בתוך הסרינים הלכנים, כזכוב בכוס חלב, ושאל לשלמו: "אל המדוללאה!" ענה הכושי מעודי לא שככה במטה רכה ונוחה כזו!"

ומעשה בשלשה ערבים ש... אבל נניח את זה לפעם אחרת. ***

אומרים כי במחזור השני של הגמנסיה העברית בעירנו הוצעה שאלה מתימטית לתלמידים הגומרים: אם בכל ארבע שנים תבוא מאמריקה משלחת של ארבעה חברים להוסיף עוד ארבע אבנים לאבן-היסוד שר "האוניברסיטה" על הר-הצופים, כמה שנים תעברנה עד שיגמר בנין המכללה העברית בירושלם?

איני יודע אם ידעו התלמידים הגומרים לפתר את השאלה הפשוטה הזו — כי לצערי לא זכיתי להשתתף בחגיגת המחזור הזה, לא עבדכם פרופ" "עזמות" וגם לא יתר מיסדי הגמנסיה בעירנו: הר"ר מ. והר"ר ו. ועוד, וגם לא זכיתי לשמע את הנאום הנלהב של הר"ר מ-בר ע"א השפה העברית, ואולם אחת

שמעתי כי עוד טרם הספיק הנואם לעזוב את מפתן הגימנסיה העברית, כבר החל לדבר עם בני-חבורתו — ר ו ס י ת ... ***

וזהו בערך התכנית של הקומיסיה האמריקנית לפתיחת האוניברסיטה בארצנו: י ו ס ח מ ש י — קבלת פנים ובקורים.

י ו ס ש ש י — נסיעה במכונית ליפו ולראשון-לציון וסביבותיה והזרה לירושלם עיה"ק לקבל פני שבת מלכתא.

י ו ס ש ב ת : יום מנוחה מעבודתם בכל השבוע.

י ו ס ר א ש ו ן : מקומות קדושים. את הכתל המערבי צלמו מרחוק: עוד יספיקו לראותו באמריקה על ה"פיקטשורס".

י ו ס ש נ י : נסיעה במכונית לגליל, עד "טייביריאס". את כנרת ראו מרחוק. שום פעם "פיקטשורס" של כפרים, גמלים וערביות... י ו ס ש ל י ש י : חזרה מהגליל לירושלם.

להורות כי קשה עלי גם המבטא של המלה הקצרה הזו, ואולם עד כמה ששמעתי מפי מביני-דברי נדמה לי כי כונת השם הזה הוא כנגד: "מקרה" בלתי טהור ו"ביאה" בעלמא לארץ-ישראל...

זה לעמת זה עשו הרבנים שלנו: אגדת-ישראל הוציאה עתון בשם "קול-ישראל", ועכשיו בא הצד-שכנגד להוציא עתון בשם "קול-יעקב"...

כנראה שכחו הרבנים שלנו את דברי התורה: "והקולות יחדלו"...

ואת זה לעמת זה עשה ר' חיים: הוא שלח מכתב באנגלית להוד מעלתו כדי לבקש חנינה על שני נתיניו ה"מאדג'יארים בני דת-משה", וקבל תשובה ב... עברית!

Tout comme chez nous! — הכל כמו אצלנו: גם להם יש קינגרסים ומשלחות נשיאים ומוכירים, סדר-היום וסדר-הלילה דו"ח והרצאות, זכוחים והחלטות — הכל, הכל למדו מאתנו ב"ה במשך זמן קצרי, וכתלמידים חרוצים יכולים הם לומר בצדק: "מכל מלמדי השכלתי"...

והעיקר — החרמות שלמדו כנראה מהרבנים שלנו בזמן האחרון, ולא חלילה

ומכיון שאדם קרוב אצל עצמו הייתי כבר בהפטרות — נחשו את מי? — את גבאי בכבודו ובעצמו והייתי קורא ומסלסל קול עפ"י כל טעמו הנגינה לא: "אנכי נכי הוא מנחמכם" אלא דוקא בשמואל א'